

YABANI RUMİNANTLARDA VİRAL HASTALIKLAR

DNA Virusları	RNA Virusları
Sığır gangrenli nezlesi (Malignant catarrhal fever)	Mavidil
Bulaşıcı ektima (Orf)	Epizootik hemorajik hastalık
Lumpy-skin hastalığı	Şap hastalığı
Sığır Papillomavirus 1 ve 2 (BPV)	Ensefalomiyokarditis virus (ECMV) infeksiyonu
Geyiklerin Adenovirus hemorajik hastalığı	Border hastalığı
Geyiklerde herpesvirus infeksiyonları	Küçük ruminant vebası (PPR)
	Sığır vebası

MAVİDİL

- Blutongue virus
- *Culicoides* sp. tatarcıklar
- **BTV-8**; Amerikan bizonu, Avrupa bizonu, Tibet sığırısı, yaban koyunu, Alp dağ keçisi, Sibirya dağ keçisi, Misk sığırısı, Amerikan antilobu
- **Önemli lezyonlar**-Üst gastrointestinal sistem, akciğer ve deri
- **Klinik olarak**; ateş, ağız mukozasında ve meme başında erozyon ve ülserler, konjunktivitis, seröz-müköz veya hemorajik burun akıntısı, baş ve bacaklarda ödem
- Dudak, dilde siyanoz ve ödem yaygın değil

MAVİDİL

- **Makroskopik olarak;**
 - Plöral ve perikardiyal efüzyon
 - Gastrointestinal seroza ve mukozalar, lenf düğümleri, subkutis, pulmoner arterin subintima'sında hemorajiler
- **Mikroskopik olarak;**
 - Akut-kronik miyokardiyal nekroz ve hemorajiler
 - Küçük çaplı damarların endotel hücrelerinde hipertrofi
- İnfekte gebe hayvanlarda abortus veya gebeliğin erken dönemlerinde infekte fötuslarda hidranensefali

EPİZOOTİK HEMORAJİK HASTALIK

- Epizootic hemorrhagic disease virus (EHDV)
- Özellikle geyikgillerde (Ak kuyruklu geyik) olmak üzere Amerika yaban koyunu, Tibet sığır1

EPİZOOTİK HEMORAJİK HASTALIK

- **Makroskopik olarak;**

- Pulmoner ve subkutanöz ödem (çoğunlukla baş-boyun bölgesi)
- Plöral, peritoneal ve perikardiyal efüzyonlar
- Başlıca sindirim sistemi (ağız mukozası, abomazum-özellikle pilorus bölgesi-, rumen ve bağırsaklar) ve kalpte; ender olarak diyafram, testis, böbrek, idrar kesesi, subkutis, lenf düğümleri, akciğer, plöra, periton, timus, tükürük bezleri, böbreküstü bezlerinde hemorajiler
- **Pulmoner arterin media tabakasında hemoraji**
- Sindirim sisteminde (gingiva, bukkal mukoza, dil, damak, ön mideler, abomazum) erozyon, ülser ve nekrozlar
- Kalp, akciğer, dil, abomazum, iskelet kası, böbrek, tükürük bezlerinde fokal nekrozlar
- Kanlı mide bağırsak içeriği, konjesyone lenf düğümleri, splenomegali, korneal opasite
- Koronitis, laminitis, koroner bantta hemoraji

EPİZOOTİK HEMORAJİK HASTALIK

- **Mikroskopik olarak;**

- Vasküler konjesyon, hemoraji, tromboz, nekroz (sindirim sistemi ve kalp; büyük çaplı damarlar, akciğer, böbrekler, böbreküstü bezi, dalak, timus, lenf düğümleri)
- Küçük çaplı damar endotel hücreleri şişkin; lenfosit ve perivasküler nötrofil infiltrasyonu
- Sindirim sistemi epitelinde (özellikle bukkal ve rumen papillalarında) spongiyozis, lökosit infiltrasyonu, nekroz, ülser
- Dalak ve lenf düğümlerinde lenfoid doku kaybı, eritrofagositozis ve hemosiderozis
- Kemik iliğinde megakaryosit hiperplazisi

ŞAP HASTALIĞI

- Gevişgetirenlerin oldukça bulaşıcı, yüksek morbidite ve düşük mortalite ile karakterize bir hastalığı
- Endemik-Afrika, Asya, Güney Amerika
- Foot and Mouth Disease Virus (FMDV)- O, A, C, SAT 1, SAT 2, SAT 3 ve Asia 1)
- Sahraaltı Afrika bölgesi-Afrika mandası (*Syncerus caffer*)
- Güney Afrika-İmpala (*Aepyceros melampus*)
- Dağ ceylanı, impala, Sayga antilobu, Kara antilop
- Direkt temas, enfekte hayvanların vücut salgıları veya vezikül sıvıları, aerosol, kontamine fomitler

ŞAP HASTALIĞI

Tür	Süre
Sığır	İnfeksiyon sonrası 3.5 yıl
Asya mandası (<i>Bubalus bubalis</i>)	1-2 yıl
Koyun-Keçi	9 ay
Afrika mandası (<i>Syncerus caffer</i>)	5 yıl
Samur antilobu (<i>Hippotragus niger</i>)	28 gün
Boğa antilobu (<i>Taurotragus oryx</i>)	32 gün
Afrika antilobu (<i>Connochaetes taurinus</i>)	45 gün
Kudu (<i>Tragelaphus strepsiceros</i>)	160 gün
Alageyik (<i>Dama dama</i>)	77 gün
Sika geyiği (<i>Cervus nippon</i>)	77 gün
Ak-kuyruklu geyik (<i>Odocoileus virginianus</i>)	77 gün

ŞAP HASTALIĞI

- **Klinik olarak;**
 - Topallık,
 - Sırtın kavisli durması
 - Ayak sallama
 - Sürüde geri kalma
 - Piloereksiyon (İmpala)

ŞAP HASTALIĞI

- **Makroskobik bulgular;**

- Mukozada veya epidermiste şişkinlik, soluklaşma veya kızarıklık
- Ağız boşluğunda (özellikle dil ve diş eti); tırnak aralarında ve meme bezi bölgesinde, ön midelerde (özellikle Rumen) vezikül oluşumları
- Vezikül-erozyon-ülser
- Miyokardiyumda soluk çizgiler
- Boynuzların soyulması, kalp kası ve çizgili kaslarda dejenerasyon ve nekroz (Dağ ceylanı)

ŞAP HASTALIĞI

- **Mikroskopik bulgular;**
 - Epitelyal dejenerasyon-balonumsu dejenerasyon
 - Nekroz
 - İntersellüler ödem
 - Vezikül-bulla-erozyon
 - Miyokard dejenerasyonu, nekroz, miyokarditis (Genç hayvanlarda)
 - Pankreas nekrozu ve pankreatitis (Dağ ceylanı)

ENSEFALOMİYOKARDİTİS VİRUS İNFEKSİYONU

- Encephalomyocarditis virus (ECMV)
- Birçok tür ile birlikte Cüce su aygır, Thomson ceylanı, antilop
- Ani ölüm
- Perikardiyal efüzyon, akciğer ödemi
- Nekrotik veya nonsupuratif miyokarditis
- Akut kalp yetmezliği

BORDER HASTALIĞI

- Dağ keçilerinde- Border disease virus (BDV-4); yüksek mortalite
- Klinik olarak; aşırı zayıflık, alopesi ve epidermal hiperpigmentasyon
- **Mikroskopik olarak;**
 - Beyinde;
 - Spongiyozis
 - Perivasküler ödem
 - Nöronal dejenerasyon ve nekroz
 - Glia nodülleri
 - Perivasküler hücre mantosu
 - Deride;
 - Foliküler atrofi
 - Keratin birikimi
 - Akantozis
 - Melanozis
 - Ortokeratotik hiperkeratozis
 - Lenf düğümlerinde kortikal nekroz ve histiyositozis

KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PPR)

- Yabani koyun ve keçiler, ceylan, impala, antilop
- Akut bir hastalık
- Mukopurulent göz ve burun akıntısı, pnömoni ve hemorajik diyare
- **Makroskopik olarak;**
 - Orofarengeal erozyon, ülser ve psöydomembran
 - Özofagusta psöydomembran oluşumu, hemorajik enteritis
 - Bağırsak ilişkili lenfoid doku nekrozu
 - Fibrinli peritonitis (ceylan)
 - Fibrinonekrotik trakeitis, fibrinli plöritis, akciğerde (kraniyovertral) konsolidasyon

KÜÇÜK RUMİNANT VEBASI (PPR)

- **Mikroskopik olarak;**

- Lenfositolizis ve lenfoid doku kaybı
- Nekrotik ve ülseratif enterocolitis
- Orofarengeal nekroz ve ülser
- Akut karaciğer nekrozu
- Bronkointersitisyel pnömoni
- Akciğer epitel hücrelerinde nekroz, tip II pnömosit hiperplazisi ve alveoler sinsityal hücreler
- Sinsityal hücreler-ağız mukozası, karaciğer ve lenfoid doku
- İntranükleer ve/veya intrasitoplazmik eozinofilik inklüzyon cisimcikleri

SIĞIR VEBASI

- Eradikasyon-2011
- Sığır, Afrika mandası, kudu, antilop, zürafa, yaban domuzu
- Klinik olarak; diyare, göz-burun akıntısı, körlük
- Makroskopik lezyonlar PPR'a benzer
- Göz lezyonları; korneal opasite, keratokonjunktivitis, korneada ülser, uveitis, katarakt (zürafa)
- Dermatitis ve plak-benzeri hiperkeratozis (Afrika mandası)
- Eklemlerde şişkinlik ve tenosinovitis (kudu)